

Netthat og journalistisk ytringsfrihet

Arbeidsforskningsinstituttet, med støtte fra RAM og Fritt Ord
I samarbeid med Norsk Journalistlag og Norsk Redaktørforening

Prosjektet vil kartlegge omfanget av seksualisert sjikane, trusler og vold som rettes mot norske journalister og debattanter i offentlige fora. Dette er et foreløpig lite utforsket felt. De siste årenes utvikling av nettjournalistikk, -debatter og blogger har bidratt til å tydeliggjøre hvordan blandingen av hat, seksualitet og trusler i respons på ytringer har potensial til å kneble det frie ord. Prosjektet har som mål å samle kunnskap om feltet slik at ansvaret for å håndtere fenomenet forflyttes fra den enkelte meningsytrer. Prosjektets resultater vil bli formidlet gjennom en *debattbok*, et *undervisningshefte* rettet mot ungdommer, samt en *offentlig debatt* i forbindelse med lansering av boken.

Bakgrunn

Norsk Journalistlags arbeidsmiljøundersøkelse gjennomført av Arbeidsforskningsinstituttet i 2012 viste at 39% av norske journalister og 62% av norske redaktører har vært utsatt for sjikane, trakassering og trusler de siste fem årene (Grimsmo 2013).¹ Det er størst forekomst av dette blant krimjournalister (82%), mens journalister som dekker politikk, innenriks og næringsliv også mottar sjikane, trusler og trakassering i stor grad (40-50%). Undersøkelsen rapporterer at det er enkeltpersoner som hovedsakelig står bak slike trusler (42%). 52% av sakene som endte med politianmeldelse ble henlagt.² Skup-rapporten "Trusler: Situasjonsbilde og utfordringer for redaksjonelle miljøer" (2013) bekrefter dette bildet og viser også hvordan redaksjonelle miljøer i Norge har varierende rutiner for oppfølging av sjikanering, trusler og vold mot journalister.

Undersøkelsene tar ikke for seg hvorvidt sjikanen er seksualisert og bidrar dermed heller ikke til å gi noe klarere bilde av i hvilken grad og på hvilke måter problemet er kjønnnet. I Sverige satte Uppdrag Granskning søkelys på problematikken med sin dokumentar *Menn som nåthatar kvinner* (2013), og debatten som etterfulgte blant norske journalister og kommentatorer viste at fenomenet er utbredt også i Norge. TV2 dokumentaren *Kvinne, jeg hater deg* (2013) viste hvordan norske, kvinnelige journalister, politikere og bloggere har erfaring med utstrakt trakassering, trusler og vold som direkte konsekvens av deres ytringer. Ytringsfrihetsbarometeret 2013 (TNS Gallup/Fritt Ord) har funnet at om lag 30 prosent av befolkningen mener kvinner og minoriteter trakasseres når de ytrer seg offentlig, mens 19 prosent kvinner og 2 prosent menn rapporterer at de har blitt utsatt for ytringsrelaterte trusler, trakassering eller vold med bakgrunn i eget kjønn.

¹ Grimsmo, A og Hehn, H (2013) "Journalistundersøkelsen 2012", Oslo, Arbeidsforskningsinstituttet

² AFI er ansvarlig forskningsinstitusjon bak undersøkelsen av journalisters arbeidsmiljø- og vilkår de siste tre tiårene (1992, 2002, 2012).

Etter terrorangrepet 22. juli 2011 førte fokuset på hatytringer til at nettmoderatorene i norske aviser gikk mer aktiv inn for å 'rydde' kommentarfelt der blant annet seksualisert sjikaner, trusler og trakassering forekommer. Kravet om identifisering i nettdebatter ser likevel ikke ut til å stoppe de hatefulle ytringene, slik den svenske dokumentaren viser: menn som står bak sjikanen argumenterer her med at "det var ikke slik ment, det er slik en snakker på Facebook, det er jo bare ord" (Hilde Sandvik i Bergens Tidende, 6.2.13). Det svenske programmet *#Trolljägarna*, der nettmobbere blir konfrontert med sine handlinger, kan bli fulgt opp av en norsk versjon sendt på TV3 (teknofil.no 6.april 2014).

I "Journalistundersøkelsen 2012" rapporterer journalistene (75%) og redaktørene (44,5%) om at truslene ikke påvirket dekningen av den aktuelle saken, mens kommentarene i etterkant av både den svenske og den norske dokumentaren viser til det motsatte: Mange kvinner "kjem til å tenkje seg ekstra nøye om neste gong dei skal meine noko offentlig" (Hilde Sandvik i BT, 6.2.13). I SVTs dokumentar snakker journalistene om tvilen og skammen som knyttes til fenomenet og hvordan det bidrar til at de modererer seg. Debatten har vært oppe tidligere (blant annet høsten 2011) og det har lenge vært kjent at sentrale kvinnelige samfunnsdebattanter blir sjikanert. Det nye ved disse dokumentarene er at de viser omfanget, systematikken og grovheten i slik seksualisert sjikanering av kvinnelige meningsytrere (Eirik Løkke, Minervanett.no, 7.2.13).

Unge kvinner som tar steget ut i den offentlige sfæren som kommentatorer på kontroversielle temaer som feminisme, innvandring eller global oppvarming virker å være spesielt utsatt for hatytringer (VGs Elisabeth Skarsbø Moen 6.2.13), i tillegg til kvinnelige journalister som dekker krim, finans og musikk (Merete Hobbestad, Dagbladet 7.2.13). Slike hatytringer fokuserer på mottagerens kjønn, seksualitet og utseende, og ikke på ytringens innhold. Det er et demokratisk problem når en ytrings respons er av truende karakter. Hetsen fører til at debattklimaet i Norge mister verdifulle stemmer (Marie Simonsen, Dagbladet 6.2.13).

Det faktum at kommentatoren er kvinne er et sentralt element i sjikaneringen, og flertallet av de som sjikanerer virker å være menn. Debatten i etterkant av innlegg som omtaler problemet domineres i stor grad av kvinner, og det virker å være få menn som engasjerer seg i debatten. Her finnes det derimot ingen studier eller undersøkelser som viser at dette er tilfellet, eller som peker i retning av å sette fenomenet inn i en større demokrati-sammenheng. Forskningen på feltet har i all hovedsak dreid rundt nettsjikaner, mobbing og hets av barn og unge³, men i liten grad tatt for seg de som ytrer seg i kraft av sin yrkesmessige posisjon eller kompetanse (se for øvrig Berdahl 2007)⁴. Seksualisert sjikaner, trakassering og trusler om voldtekt eller drap gjør terskelen høy for

³ For eksempel Nova-rapport nr 16 av Suseg, Helle, Anne Skevik Grødem, Kirsti Valset og Svein Mossige (2008): *Seksuelle krenkelses via nettet - hvor stort er problemet?*, Helseth, Hannah (2007) *Kunnskapsstatus om kjønnsrelatert mobbing blant barn og unge*. Utdanningsdirektoratet og Jens Ludvigsen (2014) "Om ungdoms forhold til sosiale og redigerte medier" (TNS Gallup/Fritt Ord).

⁴ Berdahl, Jennifer 2007 «The Sexual Harassment of Uppity Women» i *Journal of Applied Psychology* 2007, Vol. 92, No. 2, side 425-437.

hele befolkningens deltagelse i ytringen i norsk offentlighet, samtidig som kvinner etterlyses i offentlige debatter, som meningsbærere i kraft av sin posisjon og kompetanse. I Stortingsmelding 44 (2012–2013) står det ”En økt oppmerksomhet på ytringer i sosiale medier, kommentarfelt og nettbaserte diskusjonsforum har avdekket fiendtlige holdninger mot kvinner, feminisme og likestilling. Trakassering og hets bringer stemmer til taushet og er også en demokratisk utfordring (Jf. rapporten *Hvordan motarbeide antifeminisme og høyreekstremisme*, Reform 2012⁵)”.⁶ Det nevnes også hvor viktig det er å ha jevnlig undersøkelse av omfanget av seksuell trakassering, samt understreking av behovet for å bekjempe nett-trakassering spesielt.

Problemstillinger

Prosjektet vil ta for seg journalister, redaktører og kommentatorer (både profesjonelle og bloggere/meningsytrere) som opererer i den norske medieoffentligheten. Prosjektet vil kartlegge omfanget av seksualisert sjikane, trusler og vold som rettes mot norske journalister, redaktører og debattanter i offentlige fora. Hovedspørsmål i prosjektet vil være:

- 1) I hvilken grad blir norske journalister, redaktører og meningsytrere utsatt for seksualisert sjikane, trusler og trakassering?
- 2) Hvordan påvirker dette deres framtidige meningsytringer, journalistiske produksjon og offentlige profil?
- 3) Hvordan kan avsendere av hatytringer ansvarliggjøres? Hvilke motstrategier lykkes?

Forskningsdesign

For å besvare disse spørsmålene ser vi prosjektet best tjent med en metodetriangulering bestående av en spørreundersøkelse, fokusgruppeintervjuer, dybdeintervjuer og dokumentanalyse. Til sammen gir disse datakildene en solid base for å identifisere omfanget av seksualisert sjikanering, trusler og trakassering av meningsytrere i den norske offentligheten. Vi legger opp til et formativt og medvirkningsbasert design, noe som forutsetter at meningsytrere er aktive deltagere i undersøkelsen. Deltakerne får slik anledning til å reflektere over erfaringene sammen. Dette er også spesielt relevant for dette prosjektet hvor en av grunnsteinene er å bidra til synliggjøring av fenomenet og gjøre det mindre skambelagt for den enkelte mottager av slik hets.

Survey

Vår vurdering er at disse spørsmålene best blir besvart med en anonym survey distribuert via e-post til journalister organisert i Norsk Journalistlag (NJ) og redaktører organisert i Norsk Redaktørforening (NR). I tillegg bør surveyen distribueres til utvalgte meningsytrere i norsk offentlighet (bloggere, kommentatorer). Surveyen bør gå til begge kjønn for å avdekke hvorvidt det finnes en seksualisert sjikane som treffer mannlige meningsytrere.

⁵ Reform 2012 *Hvordan motarbeide antifeminisme og høyreekstremisme*. Innspill og anbefalinger fra eksperter i Norden. Rapport fra ekspertseminar i Oslo 29. og 30. november 2012.

⁶ Stortingsmelding 44 (2012–2013) ”Likestilling kommer ikke av seg selv”, 7.6.

Vi ønsker å formidle undersøkelsen som en elektronisk linket Questback© via fagforeningene til arbeidsgivere/hms-ansvarlige/fagforeningsrepresentanter. Vi ønsker at NJ og NR står som avsender og støtter opp under undersøkelsen gjennom sine kanaler. NR og NJ har per mai 2014 bekreftet at de vil sende ut undersøkelsen til sine medlemmer. Vi forutsetter at NJ og NR har oppdaterte e-postlister over aktuelle mottakere i mediebransjen.

Utvalget vil dermed bli stort nok til å kunne si noe om omfanget av seksualisert sjikane i norsk medieoffentlighet. Siden utvalget enten er fagorganiserte eller offentlige profiler anslår vi at kontaktinformasjonen til disse mottakerne ikke vil være vanskelig tilgjengelig. En survey vil slik være det beste alternativet for å kunne gi et representativt bilde av fenomenet. Dybdeintervjuer vil bli gjennomført for å teste begreper og relevant problematikk i forkant av survey-utsendingen.

Spørreundersøkelsen skal dekke tema som faller inn under meningsytringer og opptredener i det offentlige rom. Her nevnes kommentarer/kronikker, politiske saker, gravende journalistikk, intervjuuttalelser og deltagelse i debatter i alle medier. Det vil også dekke hvorvidt man får støtte blant kollegaer/ledelse/familie og i hvilken grad man opplever at hatytringer påvirker ens liv og journalistiske virke (profesjonelt og privat).

For at surveyundersøkelsen skal ha høy reliabilitet er det viktig at begrepene seksualisert sjikanering, trusler og trakassering defineres på samme måte av respondentene. Vi vil derfor gjøre klare avgrensninger av hva som skal defineres som seksualisert sjikanering. Spørsmålsutformingen vil basere seg på foreliggende forskning for å avgrense reelle svaralternativ og kartlegge utbredelsen av dokumenterte praksiser. Skjemaet skal forelegges en referansegruppe bestående av representanter fra NJ, NR og AFI før utsendelse.

Omfanget av undersøkelsen skal være på et begrenset antall spørsmål, hvorav enkelte vil være åpne. Fordi resultatene fra spørreundersøkelsen skal brukes til å kartlegge omfanget av seksualisert sjikane i norsk medieoffentlighet, er det viktig at den går bredt ut. NJs oversikt viser at det (per mai 2014) er 9144 fagorganiserte journalister, mens det ifølge NR er ca. 750 organiserte redaktører. I tillegg vil ca. 50 profilerte skribenter/meningsytrere motta undersøkelsen. Slik kan antallet potensielle adressater bli opp mot 10.000.⁷ Undersøkelsen er beregnet til å ta fra 10-20 minutter å gjennomføre, avhengig av respondentens erfaringer med seksualisert sjikane. Det vil være naturlig å tro at spesielt personer som har erfart seksualisert sjikanering vil ta seg tid til å svare på undersøkelsen, gitt det sterke engasjementet som kommer fram under offentlige debatter om fenomenet. Det vil også være mulighet for å legge inn spørsmål rundt trusler av mer generell art, slik at undersøkelsen viser eventuell endring over de siste årene.

⁷ I NJs arbeidsmiljøundersøkelse fra 2012 er respondentgruppen på ca 3500 personer.

Surveyen har tentativ utsendelsesdato 20. august 2014. Dataene skal analyseres ved hjelp av multivariat regresjonsanalyse i STATA (software for statistisk analyse).

Fokusgrupper

Prosjektet vil bruke survey-data som grunnlag for å gjennomføre fokusgruppeintervjuer med berørte aktører. Det vil være mulighet for respondenter å melde sin interesse gjennom surveyen. Fokusgruppeintervju er en metode som harmonerer med handlingsorientert forskning, og kan bidra til læring ved refleksjoner over egen praksis. Fokusgrupper er også velegnet når målet er å utvikle kunnskap som gir en dypere forståelse av meningsdannelse i en gruppe eller arbeidsfelleskap.^[1]

Et fokusgruppeintervju er en gruppediskusjon på cirka 2-3 timer hvor deltakerne drøfter temaer som spilles inn av forskeren i lys av sine erfaringer, kunnskap og synspunkter. Forskeren tilrettelegger dialogen gjennom samtalemotodikk som gir rom for erfaringsutveksling og læring, og samtidig mulighet til å få fram informasjon (data) som er relevant for å kunne svare på evalueringens problemstillinger. Forskeren stimulerer til fylldige beskrivelser og presiseringer heller enn generelle betraktninger. Samtalen vil bli fulgt av to forskere, hvor den ene hovedsakelig sørger for fremdrift og retning i samtalen mens den andre observerer og noterer. For å sikre sammenlignbarhet mellom datasettene fra de ulike mediekanalene (papir, nett, tv og radio) vil vi basere intervjuene på en felles intervjuguide/temaguide, som også egner seg for å fange opp lokale særegenheter og tilpasninger.

Fokusgruppene skal være heterogene, i den forstand at det inviteres deltakere fra ulike aktørgrupper (journalister, bloggere og redaktører) og det er ønskelig at den er geografisk variert. Denne form for erfaringsutveksling og dialog kan utløse refleksjoner og det kan dukke opp nye momenter som man ikke får fram i individuelle intervjuer. Fokusgruppene vil være sentrale i arbeidet med å få samlet erfaringer rundt gode motstrategier i møte med netthat, både på individuelt og redaksjonelt plan. For å øke den gjensidige forståelsen og læringseffekten legger vi opp til at også arbeidsgivere inviteres til å være med, samt representanter fra andre involvert i undersøkelsen (moderatorer, hms-ansvarlig og lignende). Sammensetningen av fokusgruppene og det innholdsmessige forløpet, temaene som tas opp skal skje under ivaretagelse av personvern hensyn og regler for taushetsplikt. Det legges opp til to fokusgruppeintervju som gjennomføres i Oslo, samt ti dybdeintervjuer med relevante aktører.

Prosjektet vil kunne kritiseres for å ha et Oslo-fokus og det ville vært ønskelig å gjøre fokusgruppe-intervjuer i flere storbyer (Stavanger, Trondheim, Tromsø, Kristiansand). Det er foreløpig ikke midler til å gjennomføre slike gruppe-intervjuer, men prosjektet åpner for dette dersom NJ, NR eller andre aktuelle aktører ønsker å bidra med finansiell støtte.

^[1] Kitzinger J. 1995. Qualitative research. Introducing focus groups. BMJ 311,299; Madriz E. 2000. Focus Groups in Feminist Research. I: Denzin NK, Lincoln YS, (red) Handbook of Qualitative Research. 2. ed. London: Sage.:835-50.

Dokumentanalyse

Den skriftlige versjonen av trusler, sjikane og trakassering vil gjøres til gjenstand for analyse. Sentrale skriftlige dokumenter vil være kommentarfelt under journalistiske saker, blogginnlegg, personlige sms-er, eposter etc. Formålet er blant annet å avdekke kunnskap om alvorlighetsgraden av hatytringer og muligheten for redaktørvern eller rettslig vern. En slik analyse gjør oss også i stand til å vurdere hvorvidt slike hatytringer faller innenfor en kjønnet maktdiskurs eller om det er andre forhold som kommer til syne.

Dokumentanalysen vil også brukes til å gi innsikt om særtrekk eller gjentakende mønstre ved hatytringene. Utvalget vil gjøres i samarbeid med de relevante aktørene. I analysen vil vi legge spesiell vekt på å identifisere om diskursen utvikler seg forskjellig gitt hvordan andre debattanter, kollegaer, arbeidsgiver o.l. reagerer på hatytringer, og om det kan spores en utvikling i retning av at aktiv bruk av moderatorer og krav om avsenders navn bak ytringer har endret klimaet for hatytringer i noen grad.

Prosjektorganisering (inkl. NJ og NRs rolle i prosjektet)

For dette oppdraget vil det etableres en tverrfaglig prosjektgruppe med tydelig fordeling av ansvar og en overordnet prosjektledelse ved Arbeidsforskningsinstituttet. Samlet behersker prosjektgruppen den metodiske og faglige kompetansen for datainnsamling og analyser som er nødvendige for å gjennomføre prosjektet.

Prosjektet ønsker at NJ og NR oppnevner en referansegruppe som gir innspill på survey og fokusgrupper (via epost og/eller fysiske møter). Spørsmålsskjemaet skal forelegges referansegruppen før utsendelse. Vi anser at referansegruppen også kan fungere som samspillspartner når det gjelder diskusjon av funn og konklusjoner i surveydelen av undersøkelsen, i valg av fokusgruppe-sammensetninger og i sluttfasen til gjennomgang av fokuset for debattboken. Ett av gruppe medlemmene i referansegruppen vil i tillegg ha ansvar for å bistå med praktiske og administrative oppgaver i forbindelse med dokumentinnsamling, møter og fokusgruppeintervjuer.

Vi ønsker at NJ og NR står for utsendelsen av en elektronisk linket Questback©, står som avsender og støtter opp under undersøkelsen gjennom sine kanaler. For at fokusgruppene skal bli gjennomført på best mulig vis vil det være ønskelig at den lokale NJ- og NR-foreningen bistår med praktisk tilrettelegging.

Leveranse

Prosjektet skal munne ut i en **debattbok** utgitt på IJ-forlaget (Cappelen Damm) og et opplegg til undervisning rettet mot ungdommer. I boken vil det legges vekt på å trekke frem eksempler på god praksis for å håndtere problemet, samt virksomme løsninger for arbeidsgiver, bransjen eller ansvarlige myndigheter. **Ett utdanningshefte** skal leveres på elektronisk fil. Hftet vil utformes med grafisk design, og vi trykker 10 eks til Fritt Ord og referansegruppen. Lanseringen av

debattboken og undervisningsheftet vil kombineres med **en offentlig debatt** på Litteraturhuset/Fritt Ords lokaler i Oslo. Her vil det være naturlig at representanter fra NJ og NR deltar og/eller bidrar.

Budsjett og framdriftsplan

Tidsperiode	Aktivitet	Kostnad
Mai 2014	Distribusjon og lisensavgift til Questback©	33 000
Mai-August	2 dybdeintervjuer (grunnlag) Utarbeide, gjennomføre og følge opp spørreundersøkelse	90 000
September	Analyse av spørreundersøkelse Innsamling av dokumenter	42 000
September	Utvelgelse av informanter, gjennomføre 8 dybdeintervjuer	30 000
September	2 fokusgrupper á 6 personer (ca. 10 timer pr gruppe)	30 000
Oktober	Analyse av intervjuer, fokusgrupper og dokumenter	45 000
Oktober-november	Utarbeide manus til debattbok og undervisningshefte/grafisk design + 10 eks Arrangere lanseringsdebatt	150 000 (finansiert av Fritt Ord)
Løpende	Prosjektadministrasjon, møter sentralt med referansegruppe	20 000
	Driftsutgifter	10 000
Totalt		450 000

Rådet for Anvendt medieforskning (RAM) har bevilget 300 000 kr til gjennomføring av prosjektet. Fritt Ord har bevilget støtte øremerket *formidlingen av prosjektresultatene* (150 000 kr). Prosjektets totale budsjett per 20.5.2014 er på **450 000** kr.

Dersom NJ og/eller NR ønsker å utvide prosjektets fokusgrupper til å også gjelde regioner utenfor Oslo er det mulighet for å støtte prosjektet med henholdsvis 50.000 hver.

Kort bio om forskerne

Aina Landsverk Hagen (prosjektleder) er sosialantropolog, samt doktorgradsstipendiat ved Universitetet i Oslo. Hun har tidligere jobbet som forsker ved SINTEF, avdeling for innovasjon og virksomhetsutvikling. Hagens masteroppgave tok for seg iranske redaktører og journalisters balansegang mellom ytringsfrihet og sanksjonering, basert på feltarbeid i Teheran. Hagen har også utstrakt arbeidserfaring som vaksjef og deskjournalist i Klassekampen, Ny Tid og VG, og har i en årrekke jobbet frivillig i det feministiske tidsskriftet Kvinnejournalen/Fett. CV er vedlagt under.

Cathrine Egeland forsker på organisasjonskulturer, kunnskapssosiologi, vitenskapsteori, forholdet mellom politikk, samfunn og forskning, likestilling og kjønnteori. Egeland har i en årrekke arbeidet med forholdet mellom kjønnsbarrierer og organisasjonskultur innenfor utdannings- og forskningsinstitusjoner og har publisert internasjonalt om kjønn, makt, likestilling, metodologi og vitenskapsteori.

Helge Svare har kompetanse og erfaring med dialog og refleksjonsprosesser, etikk og filosofi, organisasjonsutvikling, mestring og kunnskapsutvikling, kjønn og likestilling. Han har skrevet flere lærebøker og fagbøker relatert til disse tema. Svare ble ansatt som seniorforsker ved AFI i 2006 og arbeider i dag med forsknings- og utviklingsprosjekter som har til hensikt å identifisere forhold og sammenhenger som over tid fremmer økt kjønnslikestilling og bedrer arbeidstakeres mestringsgrad. Han ga i 2012 ut boken *Til saken: Etikk og retorikk i den offentlige debatten*.

Asbjørn Grimsmo forsker på arbeidsplassen som arena for å fremme og utvikle kulturelle, kollektive og individuelle ressurser, som arena for å forebygge sykefravær og utstøtning. Grimsmo har 25 års erfaring med forskning og metodeutvikling innen psykososialt og organisatorisk arbeidsmiljø og arbeidshelse. Grimsmo har drevet metodeutvikling knyttet til spørreskjemakartlegginger og survey-feedback, noe som har manifestert seg i en enhetlig, men fleksibel, handlingsorientert prosjektpraksis ved AFI i forhold til arbeidsmiljøutvikling i ulike typer virksomheter. Grimsmo er ansvarlig forsker for gjennomføring og analyse av NJs medarbeiderundersøkelse i 2012.

CV Aina Landsverk Hagen

Address (private): Smedgata 34, 0651 Oslo
Born: March 3, 1977, Oslo, Norway
Present Employment: Work Research Institute (AFI/WRI)
Address (work): Work Research Institute, pb 6954 St. Olavs Plass, 0130 Oslo
Mobile: +47 938 82 168
Email: aina.hagen@afi.no
Website: ainalh.wordpress.com

Work experience

- 2012 – Senior researcher, Work Research Institute, Oslo and Akershus University College of Applied Sciences
- 2012 PhD-scholar, Department of Social Anthropology, University of Oslo
- 2012 Guest researcher, Department of Management, Politics and Philosophy, Copenhagen Business School (January – April)
- 2008 – 2012 Research Scientist, SINTEF Technology and Society
- 2009 – 2012 Lecturer, Cultural Understanding, BI Norwegian Business School
- 2013 – 2014 Lecturer, MA Market , BI Norwegian Business School
- 2007 – 2008 Desk journalist, VG
- 2006 – 2007 Sub-editor, Ny Tid
- 2005 Vit.ass., The Norwegian Centre for Human Rights
- 2003 – 2005 Desk journalist and sub-editor (temporary), Klassekampen
- 2002 – 2003 Desk journalist, Klassekampen
- 1999 – 2012 Voluntary work for Kvinnejournalen/Fett (journalist, manager, subeditor, board member etc.)

Education

- 2008 – 2014 PhD-candidate, Department of Social Anthropology, University of Oslo.
- 2011 ‘Science and Technology Studies’, PhD course at the TIK centre, University of Oslo
- 2009 ‘Film-making for fieldwork’, short course at the Granada Centre for visual Anthropology, University of Manchester
- 2003 – 2005 MA Social Anthropology, Department of Social Anthropology, Univ. of Oslo
- 2000 ‘Prosjektforum’, Interdisciplinary leadership- and management studies on master level, University of Oslo
- 1996 – 2000 BA (Cand.mag) combined bachelor degree in general literature, gender studies and social anthropology, University of Oslo and University of Bergen

Projects

- 2014 Project leader “Netthat og journalistisk ytringsfrihet” (financed by RAM & Fritt Ord)
- 2013- Senior researcher on media innovation projects in Nationen and Sunnmørsposten (financed by Skattefunn)
- 2012 – Research scientist in *Lean Operations* (3,5 year research project financed by NFR)
- 2008 – 2011 Research scientist in *Idea Work* (3,5 year research project financed by NFR)
- 2008 – 2010 Project leader for SINTEF in *Likhetsverdier, lokal tilpasning og ansvarsfordeling* (financed by KS)

Publications

Hagen, A.L. and Skorpen, G (forthcoming 2014) *Feltarbeidsmetode for ferskinger*, Cappelen Damm: Oslo

Hagen, A.L., Johannessen, S. (forthcoming 2014) *Nøkler til kulturforståelse*, Cappelen Damm: Oslo

Hagen, A.L. (2014): *Fear and Magic in Architects' Utopia: The Power of Creativity among the Snøhettas of Oslo and New York*, PhD dissertation, Department of Social Anthropology, University of Oslo

Hagen, A.L. and Rudningen, G (2012) "Den første streken – Materialitetens makt i et arkitektfirma", Norsk antropologisk tidsskrift, nr. 3-4

Carlsen et. al. (2012) *Idea Work. What Drives Extraordinary Creativity in Everyday Work*, Cappelen Damm, Oslo

Hagen A.L. (2011): «Striking a nerve that opens the why», in Dutton, J & Carlsen, A. (eds.) *Research Alive: Exploring Generative Moments in Doing Qualitative Research*, Copenhagen Business School Press

Carlsen, A., Hagen, A. L. & Mortensen, T. (2011): «Imagining Hope in Organizations: From Individual Goal-attainment to Horizons of Relational Possibility», in Cameron, K.S & Spreitzer, G.M (eds.) *Handbook of Positive Organizational Scholarship*, Oxford University Press

Hagen, A.L. (2005): *Iranske feminister og den røde linje*, master thesis at Department of Social Anthropology, University of Oslo

Reports

Haukelien, H, Hagen, A.L, Rudningen, G og Vike, H. (2011). «Frihet til Likeverd. Likhetsverdier, lokal tilpasning og ansvarsfordeling». Report to The Norwegian Association of Local and Regional Authorities (KS)

«Den skjulte skatt – en innovativ offentlig sektor» in *Melding om forskning og innovasjon* (2010), SINTEF Technology and Society (report published for the SINTEF 60 year anniversary)

Thuen, T, Sørhaug, T & Hagen, A.L (2008): *Periodisk programevaluering av bachelor og masterprogrammet i sosialantropologi (UiO)* (evaluation report published for the faculty of social science at the University of Oslo)